

حسین زیرهک و ژاله .. یان فاتیما زهرگمری ؟!

مهولود ئيبراھيم حسەن /هەولير - ٢٠٢٣/١/٢٠

بیشہ کی ..

ماویهکی زۆره له نۆیۆ تۆرهکۆمه لایهتیهکانی کوردی فارسی و ترکی و ئازماری دا چیرۆکیک – که بهراری ئیمه ههلبهستراوه ! – بۆ گۆرانییهکی بهناوبانگ و پر له داهینانی – هونرمهندان حسهن زیرهک و خانم ژاله – دروستکراوهو بۆلۆ بووتهوه ، بهرادیهیک به شیوازی جیا جیا به نووسین و به کلیپ و کۆلاژی جیا جیا خهریکه له ههموو گۆرانییهکانی تری زیرهک زیاتر بازاری پێ گهرم دهکریت ! ئهو بهرێزانهی ئهم ههواله به شیوازی جیا جیا بۆلۆ دهکهنهوه هینده به دڵگهرمیهوه باسی دهکهن ، وهک ئهوهی که ئهم گۆرانییه و ئهم چیرۆکه ؟! ههموو توانای زیرهک بێت ؛ بهو هۆیهی که له گهڵ گۆرانیییژی ئازماری فاتیمه زمرگهری گوتویهتی ! وای دهخه به ر چاو و اشێ لێک دهدرێتهوه !! که ئهوته زیرهک توانیویهتی گۆرانی له گهڵ خانم فاتیمه زمرگهریش بلێت و ئهمهش گهرمیی زیرهک دهردهخات مادام لهگهڵ گۆرانیییژیکی له خۆی گهرمهتری ئازماری وهک فاتیمه زمرگهری گۆرانی گوتووه !!؟ ئهوهش بلێم ، ههموو ئهم کلیپ و ههوالانهی که بهر دهمام بۆلۆ دهکریتهوه ، تهنیا کوردانی ههواداری زیرهک بۆلۆی دهکهنهوه !

خه‌يال بووه‌ته به‌رجاو ..

له راستی دا ئهم بهرێزانهی که ئهم چیرۆکه بلأو دهکهنهوه قیدیو کلیپی بو دروست دهکهن و وینهی زیرهک و فاتیمه زمرگهیری پیکهوه کۆلاچ دهکهن ، هیچ بهلگهوه سهراوهیهکیان بهدهستهوه نیه که ئهوه بسهلمینێ که ئهم چیرۆکه راستهوه رووی داوه ، ئهوهی ههیه خهیاڵه کراوه به بهرچاو؟! بهلام هینده بلأو بوتهوه ، لای ئهوه بهرێزانه چیرۆکه ههلبهستراوهکه بووه به راستیهکی گومان ههلهنگر؟! بهلی زیرهک گۆرانی (گولدر مانی گولدر) ی لهگهڵ کچیکی دهنگخۆش و هونهرمهندیکی بزرگوتوه که ناوی (ژاله) یه کچیکی تورکمهنه ! بهلام ، هینده هیه که ئهوه کچه تورکمهنه ، فاتیمه زمرگهیری نیه! کچیکی دهنگ خۆش و بهدبهخته وله مألان کارهکهره !! بهلام، حهسهن زیرهک له پاش رووداویکی ناخۆش و رووشکانهندیکی دهروونی گهورهدا ، ئهوه کچه دهوژینهوه لهگهڵایا ئهم گۆرانیه پر له داھینان و سههرکهوته پیکهوه تومار دهکهن و جهماوهریکی زۆر بو خویان له نیو ههموو ئیزان بهتایبهت له نیو کوردهکان و نازهرو تورکهکان پهیدادهکهن و تانیستاش گهرمی داھینانی ئهوه گۆرانیه سارد نه بووتهوهوه پوژ به پوژ جوانترو زۆرترو باشترو بلأو دهبیتهوه . که ئهم گۆرانیه بووه هۆی به هیزتر کردنی پهیوهندی نیوان خهڵکی کورد و تورک ، پهیوهندیهکه به هۆی هونهروه ، ههر ئهم ناواری و سههرکهوتهی ئهم گۆرانیه شه بووته هۆی ئهوهی که ئهم چیرۆکهی بو ههلبهستری و ناوی (خاتوو ژاله) ی هونهرمهند بهلا بندری و ناوی (فاتیمه زمرگهیری) جیگای بگریتهوه، چون ئهوه هونهرمهنده ، واته فاتیمه زمرگهیری وهک (هونهرمهندیکی ناواری

رادیوی تهریز (ناسراوه ، به‌لام ، خاتوو ژاله‌ی دهنګ خوش پاش ئهم گورانيه‌ی که له‌گه‌ل زیره‌ک گوتویه‌تی و سرکه‌وتنیکي گهورمیان به‌دهست هینا ، دواتر ژاله‌ خانم دهنګی نهماو چیتز بهرهمی بلاو نه بوووه !

گهرانی بی دسکه‌وت ..

من ئوه سالنیک زیاتره ، له‌وته‌ی ئهم چیرۆکه هه‌لبه‌ستر اوهم که‌وتووته بهرچاو به‌دوای به‌لگه‌یه‌ک داده‌گهریم که بیسه‌لمینی ئهم چیرۆکه راسته !! حه‌سه‌ن زیره‌ک و فاتیمة زهرگهری پیکه‌وه گورانی گولدر مانی گولدریان گوتووه !! له‌ نیو سایت و مالپه‌ره کومردی و ئیرانی وتورک و نازهریه‌کان به‌ دواي وینه‌یه‌کی پیکه‌وه‌ی زیره‌ک و فاتیمة دا ده‌گهریم ، به‌ دواي کورته قیدیویه‌ک .. هه‌والنیکي رۆژنامه‌یی تۆمارنیکي دهنګی رادیوی که بیسه‌لمینی که ئهم دوانه زیره‌ک و فاتیمة زهرگهری راسته پیکه‌وه گورانی گولدر مانی گولدریان به‌ دووان گوتووه !! تا ئیستا هیچ شتتیک له‌وانه ده‌سنه‌که‌وتووه ؛ که وه‌ک زیره‌ک خوی له‌ کتیبه‌که‌ی میرزا که‌ریم خوشناو ده‌لی : (سالی ۱۹۵۹ ئهم گورانیهمان تۆمارکرد!) (سالی ۱۹۵۹ شاری تهریز که گوايه زیره‌ک و فاتیمة زهرگهری له‌وشاره پیکه‌وه گورانیه‌کیان تۆمار کردووه ، له‌ ناهه‌نگیکي گهوره تاییه‌ت بووه به‌ ناهه‌نگي هونه‌رمه‌ند فاتیمة زهرگهری ؛ ئهم ساله‌و ئهم ناهه‌نگه‌ له‌م ساله‌دا نابئ دوور بووبیتن له‌ چاوی کامیراو رۆژنامه‌و وینه‌گران به‌ تاییه‌ت فاتیمة که به‌ هونه‌رمه‌ندی رادیوی تهریز ناسراو بووه ، ناکرئ ناهه‌نگیکي ئاوا بۆ هونه‌رمه‌ندیکی وه‌ک زهرگهری ؛ هیچ میدیایه‌ک له‌و رۆژمه‌دا له‌وئ نه‌ بووبیت تا هه‌والنیک ..وینه‌یه‌ک کورته قیدیویه‌کی لئ بلاو نه‌ بووبیتوه !! به‌ تاییه‌ت که گورانیه‌که وه‌ک زیره‌ک ده‌لی : زۆر سرکه‌وتوو بووه و بووه به‌ گورانی سال !!

به‌لگه‌ بۆ خاتوو ژاله‌..

ذواجار که له‌وه به‌هيوابووم که به‌لگه‌یه‌ک له‌ پیکه‌وه‌ی زیره‌ک و فاتیمة زهرگهریم دسکه‌وئ .. گهرامه‌وه نیو لاپه‌ره‌کانی کتیبی یه‌که‌می میرزا که‌ریم خوشناو به‌ناوی (حه‌سه‌ن زیره‌ک و هه‌ندیک له‌ به‌سه‌ر هاته‌کانی) و له‌ لاپه‌ره (۷۵ تا ۸۳) دا بابته‌یک به‌ ناوی (زیره‌ک و کچیکي دهنګ خوش) بلاو کراوته‌وه ، له‌م به‌سه‌ره‌اته‌ی دا زیره‌ک باس له‌ چۆنیه‌تی تۆمار کردنی گورانی (بی دکتور ده‌واو ده‌رمان - گولدر مانی گولدر.. ده‌ردو نادر بلدر) ده‌کات که له‌گه‌ل کچیکي تورکه‌من به‌ ناوی (ژاله) پیکه‌وه گوتوویانه ، به‌چاکی ده‌زانم ئهم به‌لگه‌ گرنگه‌ که له‌زاری زیره‌که‌وه میرزا که‌ریم ده‌یگیریته‌وو هیچ گومانیک هه‌لناگرئ ! لێره به‌ته‌واوی بلاو بکه‌مه‌وه و بیخه‌مه به‌رده‌ستی خوینده‌واران و هه‌موو زیره‌ک دۆستان بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌و خانمه‌ دهنګخۆش و هونه‌رمه‌نده بناسن که به‌ده‌نگي خوی له‌ گه‌ل زیره‌ک پیکه‌وه گورانی گولدر مانی گولدریان تۆمار کردووه ، بۆ ئه‌وه‌ی چیتز ناوبزر نه‌بیت و مافی نه‌ خوریتن و خانم فاتیمة زهرگهریش به‌ خۆرا نه‌بیته‌ خاوه‌نی ئهم گورانیه‌ گرنگ و ناوداره‌ی زیره‌ک و ژاله .

له‌ راستی دا زیره‌ک هونه‌رمه‌ندیکه هی ئه‌وه نیه‌ له‌گه‌ل که‌س به‌راورد بکرئ ! زیره‌ک هه‌موو ژيانی گورانی و داهینانه ، هه‌ر گورانیه‌کی چیرۆکی خوی هه‌یه ، باشتره ئه‌و به‌ریزانه‌ی که - چیرۆکیکی بی بنه‌ما — بۆ هونه‌رمه‌ند حه‌سه‌ن زیره‌ک دروست ده‌که‌ن ، با به‌ دواي چیرۆکه راسته‌قینه‌کانی ژیان و هونه‌رو گورانیه‌کانی دا به‌گهرین ؛ هه‌ر گورانیه‌کی زیره‌ک چیرۆکی خوی هه‌یه ..چیرۆکی گرنگ و سه‌یر !

ميرزا كهرىم خوشناو هاوړې و دلسوزى زيرىك ، كه چوار سال مال به مال و روژ به روژ له گهل زيرىك ژياوو زورچيروكي له زيرىك بيستووو زوريشى به چاوى خوى بينيوه و له كتيبهكهى به ناوى (حهسن زيرىك و همدىك له بهسرهاتهكانى) له دوو بهرگ دا تومارى كړدوون ، له بهرگى يهكهم و له لاپهړه (۷۵ تا ۸۳) چيروكى گورانى (گولدر مانى گولدر .. دوردو نادر بلدر) يان (پييكهنه با بتينم .. دمرچى گيانى شيرينم) يان (بى دكتور دهاو دهرمان) كه هم گورانپه بهم سى ناوونيشانه ناسراوه، زيرىك خوى چيروكى دروستوونى هم گورانپهى يو ميرزا كهرىم خوشناو گيراووتهوو ميرزاش چيروكهكهى به ناوى (زيرىك و كچيكى دنگ خوش) بلاو كړدووتهوه .

**

نيسنا فرمون تهواوى بهسرهاتهكه بخويننهوو خوتان بريار بدن و نيمهش دواتر هم چيروكهو چيروكه دروستكراو كه پيكهوه شيدمهكهينهوه ..

زيرىك و كچيكى دنگ خوش

له سالى ۱۹۵۹ كاتى كه له نيسنگه گورانيم نيكوت، زورچار نامهم له خانميكى تهبريزى يوه يو نههات، باسى سووتان و كروزانهوى نهويندارى تيا نهنوسى و داواى لى نهكردم كه بچم بولاى و سهرىكى لى بدهم و خوى نيشان بدهم و بهقسهى خوش خوش نامهكانى نمراندهوه. ههلبت نامهى ترم يو نههات بهلام هيچيان و لك نامهى هم خانمه نهبوو كه له ههموو نامهيكه ندرهسى تهواوى خوى تيا نهنوسى و سويندى نهدام كه بچم و له مالهوه سهرىكى لى بدهم. روژنىك وا ريكهوت ريگام كهوته نهو شارهى خانمهكهى تيايه. دواى بهجى گهياندى كارم بهيرم كهوتهوه كه لهم شاره خانميك بهردهوام نامهم يو نهنوسيت و داوام لى نهكات كه سهرى لى بدهم، نيسناش وا گهيشتوومهته نيرهو ندرهسهكهشم لايه، نهى يو نهچم سهرىكى لى نهدهم و نيوهرويهكهشم لاي نهو نهخوم؟ پشونك بدهم و بشزانم هم خانمه چى ليم نهويت و چ كارىكى پيم ههيه! دهستم خسته گيرفانم و ندرهسى خانمهكم دهرهيناو ههنديك سهرىم كرد و لهوايى دا تهكسيهكم راگرت و سواربووم.

به شوفيرمكه و ت: كاكه بى زحممت هم ندرهسه نهزاني؟
لهم كاتهدها بهدهسمهوه بوو.. نيشانى كاكي شوفيرم دا، تماشاي كرد و وتى بهلى پى نهزانم.
- دهباشه كاكه بمگهينه نهو شوينه.

- بهسهرچاو.

ماشينهكهى وهرسوران و پرووى كرده جادهپهك، پاش ماوميهك روپشتن لاي دايه جادهپهكى تر، ههنديك روپشت و لهبر دهرگاي مالنك راىگرت.. دهستى يو خانووكه دريژ كرد و وتى:
برا نههميه ندرهسهكهت.

منيش حقهكهى خويم پيداو دابهزيم، كه سهرى خانووكهكم كرد كوشكيكى دولمهاندانهم هاته بهرچاو، ههنديك له دار و ديوار و دهرگاو پهنجهرمهكهى ورد بوومهوه و لهلى خوما نهومت باشه بچم؟ نهچم؟

بەلّام ھەندە بە سارد و سېرى منى وەرگرتەوھە كە زۆر دّلم بەخۆمەوھە ماپەوھە. سەپىرى نامەكانم ئەكرد و سەپىرى بى مەپىلى خانم ئەكرد سەرم سوڤ ئەما چونكە ھىچى بەسەر ھىچەوھ نەبوو... بە ھەر حال چوومە سەرمە دەستم دريژكرد توقەى لەگەلّا بەكم زۆر بە نابەدلى دەستى پىدام.. كە دەستم بۆ كارەكەرەكە دريژكرد توقە لەگەلّ ئەویشا بەكم ھەند بە گەرمى دەستى دريژكرد و دەستى گۆشيم تۆلەى خانمىشى بۆ كەرمەوھە. لەسەر كورسىيەك دانىشتم.. خانمىش لەبەرامبەرم دانىشت و وتى: ئاغای زىرەك راستە من نامەم بۆ نوسىوى كە سەرم لى بدەيت و چاوم پىت بەگەيت، مەبەستم ئەوھە كە ئەم كارەكەرم دەنگىكى زۆر خوشى ھەيە و بە توركى گۆرانى ئەلّيت جا گەر پىكەوھە بەكوردى و توركى گۆرانى تۆمار بەكن زۆر خوش دەرئەچىت!

بەم قسەيە ئەپويست قسەكەى ترم لى بشاريتەوھە و وابزانم بەر استى بۆ ئەوھى بەشوننا نارەووم كە گۆرانى لەگەلّ كارەكەرەكەى تۆمار بەكم بەلّام كاكە ميرزا تۆ بلىي ئەم قسەيە راست بىت؟ بەر استى من باوەر ناكەم! بەلّام ناچاربووم گۆى لە ھەر قسەيەكى بەگرم كە رىكى ئەخات.

تەماشايەكى كارەكەرەكەم كرد، ئەویش سەپىرى كردم و پىكەنى بەر استى ئافەرتىكى جوان و ژىكەلە و نەشمىلە و ئىسك سووك و خوین شىرىن بوو، خانم پرووى كردە كارەكەرەكە و بەتوركى حالى كرد كە پىم گوتووه كە ھەردووكتان پىكەوھە گۆرانى تۆمار بەكن؟ منىش پرووم كردە كارەكەرەكە و وتم:

– ناوت چىە؟

– ناوم (ژالە)يە.

– باشە تۆ گۆرانى ئەزانى؟

– لە راستى دا من دەنگم خوشە بەلّام تەنھا ئەوھى كە لە گۆرانىيژمەكان گۆيم لى بووھە فىرى بوومە، وەكو ئەوانىش بەدەنگى خۆم زۆر بەخوشى و بەرنگ و پىكى ئەتوانم بىلّيمەوھە! منىش شتەكەم بەر استى و بەجىددى وەرنەگرت بەلّام بۆئەوھى ھەست بە شكستم نەكن وتم: باشە بەيانى لە سەعاتى ۱۰ ي پىش نيووڤۆ لە تۆمارگای (ناواز) لە فلانە شەقام چاومروانت ئەكەم. ئەمەم وت و ھەلّسامە پى و وتم: بە يارمەتيتان من لە خزمەتتان مەرخەس ئەم. مالاوايىم خواست و دەستم دريژكرد و توقەم لەگەلّ كردن، ئەمجارەيان زۆر لە جارى پىشوو گەرم و گورتر و پرووخوشتربوون.

تا لەوئ نەروىشتەم و نەگەيشتمە سەر جادە ھەستم بە دلشكاوى خۆم نەكرد بەلّام ھەر زۆر لە دلى خۆم دەرھىنا.. چونكە زۆرم لەم جۆرە شتانە ديوھە و لىي راھاتووم. يەكسەر سواری تەكسى يەك بووم و چوومە بازار. بەيانى سەعات ۹:۳۰ نۆ و نيو پرووم كردە تۆمارگای (ناواز)...

خاوەنەكەى دوستىكى دىرىنمە و خوشەويستمە، كورپىكى زۆر چاكە و ھەر جارى بۆ ئەم شارە بىم ئەبى سەرتىكىش لەم ھاورپىيەم بەدم.

كە گەيشتمە تۆمارگا.. لە دوورەوھە كاك (فەرەيدوون) خاوەنى تۆمارگا چاوى بە من كەوت بەرمو پىرمەوھە ھات و باوھشى بۆ كەرمەوھە و يەكترمان ماچ كرد.

بەخىر ھاتنىكى گەرمى لىكردم.. دواى ئەوھى ساردمان خواردەوھە و ھىندى قسەمان كرد.. دەستى داپە (بولبون) يك ھىندىكى بۆ لىدام تا شتىكى بۆ بلىم.. خەريك بووم گۆرانى يەكى بۆ بلىم.. كە چاوم بە (ژالە) كەوت بەرمو تۆمارگا ئەھات.

وتم: كاكە فەرەيدوون ئەم كچە بۆلای من دىت.. بە كورتى و بەپەلە بەسەر ھاتەكەم بۆ گىراپەوھە وتم ئىستاش وا ھاتووه گۆرانىم لەگەلّ تۆمار بكات. ھاورپىكەم سەرى لەمە سوڤماو... كۆتايىمان بە قسە ھىنا.. (ژالە) خانم ھاتە ژوورى.. بەلّام ژالە خانم چ ژالە خانم سەد ماشەلّا لە پەرى دلرفىنتر... وا خوى رازاندبووھە نەك دلّك سەد دلى شەيدا ئەكرد..

خانم كه هاته پيشتري بوني گولامكهى ومك بوني گولى بههشت هم ناوهى داگرتوه و هر زوو بهلوتما پزاو ميشك و دلى كردمهوه.

لهبرى ههلساينهوه بهرمو پيريهوه چووين توقهمان لهگهل كرد و دانپشت.. دواى ههنديك قسهى خوش به كاك فرهيدوونم گوت: كاكه ده نمتو دهنكى خانم تاقي بكهروه با ههنديك پراوه بكهين، ههلبهت تومارگاي ناواز بو گوراني گوتن و موسيqa ليدان جياى تاييهتى ههبوو.

كاك فرهيدوون دهستى دا (بولبون)كه و به نارامى دهستى لى ژهند.. به ههواى (دهشت) پهنجهكانى لهسر ژئ يهكه نههيناو نهبرد.

سهبريكى ژالهه كرد ديم لهخوشيا سوور ههنگهراوه و ومك كونه گوراني بيژيكى شارزا به موسيqa بو موسيqaكه سهرى رانههژمند.

له پر پهردهى شهرمى درى و دهستى خسته بنا گوچكهى و يهك گوراني ههلسا بهپي ژهينى موسيqaكه.. بهراسى كه هم دهنكه خوشه و هم شيوه ههلسانه و ناوا لهگهل موسيqa روپشتهم بينى سهرسام بووم و تا كوتايى گوراني يهكهى هيچ دهنكم نهكرد، لهكاتى گوراني گوتنى دا من هر سهبرى دهم و جووله و بزوتنهويم نهكرد.

پاشان چهپلهمان بو ليدا و نهويز سوپاسى كردين.

ههلبهت به توركى گوراني يهكهى وت، نههش كهليماتى گورانپهكهيه:

(گول سهن)
(گول سهن.. گولار نيچنده سهن.. گول سهن)
(خهخته نه نيشنوار سانو ناغا زيرهك)
(بولبولاردن بولبول سهن)
دولاندى كه چ چهرخ گهردوون.. ناغلهه گول سهن)

واتاكهى:

گول سهن: دوو ماناي ههيه يهكيان واته تو پييكهنه.. نوى تريان واته تو گولى.

(تو گولى.. لهناو گولاندا تو گولى)
(كارت نهبن نهتو به خهلكى كاك زيرهك)
(لهگهل بولبولانپش نهتو بولبولى)
(نهگهر به پيچهوانهوه رهبرهوهى گهردوون سوپا)
(هيچ بوى مهگرى و پي بكهنه)

پاشان ههنديك پراوهمان كرد.. له ناوازيك نهگهراين تا پيكهوه گوراني بلين، كاك فرهيدوون چهند ناوازيكى گورى.. بهلام هيچم بهدل نهبوو..

نهوان هر گوراني يان نهگوت و ناوازيان تازه نهكردمهوه.. منپش له جيهانتيكى تر له ناوازيكى دلرفين نهگهرام... تاله پر وتم:

(گولدر مانى گولدر.. دهردو نادر بلدر)

كردم به كوردى: (پي بكهنه با بتبينم.. دهرچى گيانى شيرينم)

كاك فرهيدوون كه هم چهند وشهى لهسر هم ناوازه به كوردى و توركى لى بيستم يهكسر هاته سهر هم ناوازه و زورپش بهجوانى بو ليدام.

من بهتهنيا هم چهند وشهم نهوت و نهوتوه بهلكهم ژاله خانمش بيته سهر هم ناوازهى من... له پر ژاله به توركى لهسر ههمان ناوازي من دهستى پيكرد، نهمان چ دهست پيكردنك؟ بهراستى توركى يهكهى هر

لهځوی نه هات! منیش به کوردی وهری گهرامی.... بهراستی ئه مه لهو سهردهمه دا بۆ من سهرمایه یه کی گهوره بوو...

دهنگیکی وا خوش و سهرکهوتنیککی وا گهوره و پيشکهوتنیککی وا بهپهلهبوو، که بۆ کورد و تورکهکان بوو به (گۆرانی سال) و دواي بۆلویوونهوشی بووه مایه ی ناوبانگ بۆ ههر دوو کمان. من و ژاله خانم بووین به ئاشنایه کی زۆر لهیهک نزیک... جار ئ لیم پرسى: ئه ر ئ تو خودا ژاله خانم پیم نالیت خانمت بۆچی وا بئ قسه و سارد و بئ مهیل بوو لهگه ل منا؟ باشه ئه و ههمو نامه نارده نه ی لهچی و ئه م کهم لوتفی یه ی لهچی؟

ژاله خانم وتی (لهراستی دا ئاغای زیرهک بهپیی ئه م دهنگ و سه دایهت خانم پهیکه ره یه کی یوسفی که نه عانی لئ دروست کردبووی، بهلام که چاوی بهتو کهوت پینچهوانه ی خه یالی ئه و هاتی یه بهرچاوی، به چاوپیکهوتنیک ههمو کۆشکی خه یالاتیت بهسهر یه کدا پرووخاند، شه و پیی ئه گوتم بریا ئه و نامانه م بۆ حه سه ن زیرهک نه نارده و نه هاتبا ئیره و چاوم پیی نه کهوتبا و بۆ خۆم ههروهک جار ان به خه یال بژیا باما). منیش کردم به پیکه نین و وتم: جا باشه له خۆت ئه پرسم ژاله خانم تو خودا یه کجار وا ناشرینم که خانمت ئاوا لیم به رویته وه؟؟!

ژاله وتی: وه لا زیرهک تو رهنگ پیاو هه لکه وتووی. جوانیش بۆ ژن هاتووه و، پیاویش پیاوته ی. دیم به م جۆره ئه میش هه ر دلم ئه داته وه.

جا کاکه مه به ستم له م ههمو قسه کردن و به سهر هات گۆرانه وه ئه مه یه که من له ژیا نی خۆما له م جۆره شتانه را هاتووم... ئینجا بۆ من عاجز مه به و دلگیر مه به چونکه وهک له مه و پینش گوتم من هه ر چه ند شتی وام به سهر هاتبئ له م به ارده ا ناوبانگیککی تازه م ده ر کردوه.

دوا جار میرزا که ریم ده لئ: ئاوا به م جۆره له گه ل زیرهک را مان نه بوارد.. ئه وان بۆ لای ئیمه نه هاتن و ئیمه بۆ لای ئه وان نه چووین. خۆ ئه گه ر ماوه یه کیش دیار نه بو ئه و به خۆم له چایخانه که بۆ لای نه چووم.

خوینده واری خوشه و یست و زیره کدوستی به ریز.. ئیستا که چیرۆکی راسته قینه ی چۆنیه تی تو مار کردنی گۆرانی گۆلدر مانى گۆلدر ت له زاری هونه رمه ند حه سه ن زیره که وه بیست، و اچاکه یه کئ له خه یالی و گۆرانه و هکانی تو مار کردنی ئه م گۆرانیه، که له ویدا دراوته پال خانم فاتیمه زه رگه ریش بخوینینه وه دوا یی چیرۆکه کان به راورد بکه یین. ئه م چیرۆکه مامۆستای به ریز (ئومید نه جم) ده میگیریته وه هیمما بۆ هه یچ سه رچاوه یه ک ناکات وهک ئه و ههمو کلیپ و کۆلاج و تیکه ه لکشکرده ی گۆرانی (بئ دکتور ده واه دهرمان - گۆلدر مانى گۆلدر - پینکه نه تابتنیم) که وهک و گوتمان ئه م گۆرانیه به م سئ ناوه ناسرا وه، ههروهک زۆر له گۆرانیهکانی زیرهک زیاتر له ناویکیان هیه، ئه مه ش تابه ته مه نده کی تری گۆرانیهکانی زیره که؛ ئه م چیرۆکه دروستکرا وه ئیستا ئه و نه ده ی کلیپی جۆرا و جۆر بۆ کرا وه ئه و نه ده به سه له یوتیوب بنووسی - بئ دکتور ده واه دهرمان - چه ندين کلیپ بۆ ده رده که وئ و ههمو یان له سه ر ئه م چیرۆکه بئ بنه مایه وه دروستکرا ون؛ ئه مه ی خوار مو هه یه کیک له و چیرۆکه نه یه به نوو سرا وى، که نوو سه رى به ریز (ئومید نه جم) له نئو وتاریکی دریز دا وهک نمونه هینا و یه تیه وه، فه رمو ون ئیوه گۆرانه وه یه کی تری ئه م چیرۆکه هه لبه ستر او ه ی گۆرانی بئ دکتور ده واه دهرمان! که دراوته پال فاتیمه زه رگه رى !!

**

ئومید نه جم

کورد به هوی حه سه ن زیره که وه ده و له مه ندرین نه ته وه یه له میلۆدیدا

فاتیمه زه رگه رى کنیه؟؟

ئەمۇ كچەي گۇرانى ئازەرىي لەگەل حەسەن زىرەك دەلئەت

لە شارى تەورەز و لە سەردەمى شادا، گۇرانىيەزىكى ئازەرى بەناوى خانمى (زەرگەرى) كۇنسەرتىكى دەبەت، حەسەن زىرەك بەھەلەمۇت دەچىتە ئەمۇ شارە و ئەمۇ كۇنسەرتە، ھۇل پىر دەبەت، زەرگەرى ئاھەنگەك بەناوى (گولدر مەنى گولدر) پىشكەشى خەلەكەكە دەكات، كارەكە دەيگەرى و خەلەكەكە زورى چەپلە بۇ لىدەدەن و تەكادەكەن ئەمۇ گۇرانىيە دووبارە بىكەتەمۇ، خانم زەرگەرى دەلئەت (ئىزن بەن دواى پىشووئەك دىمەمۇ سەر سەكۇ) خانم زەرگەرى بەرمۇ ھۇلى حەسانەمۇ دەروات، حەسەن زىرەك بە جلوبەرگى كوردىيەمۇ بەشويى دەكەوت و لەبەردەمى دەچەقەت.

خانم زەرگەرى دەلئەت: فەرمۇ چ كاریكت ھەيە ؟

حەسەن زىرەك: خانم دەمت خۇشەي، دەمەوت ئىزن بەدى كە ھاتىيەمۇ سەر سەكۇ ئەمۇ ئاھەنگەك بە كوردى لەگەل بەرپەبەم.

خانم زەرگەرى: ئەمۇ ئاھەنگەك لەكوى بىستەمۇ ؟

حەسەن زىرەك: تەنھا لەتو ھەر ئەمۇمۇ.

خانمى زەرگەرى: چۇن شتى وادەبەت؟ مەن لانى كەم مانگەكە مەشقى لەسەر دەكەم ! حەسەن زىرەك: (يەزد دوورە و گەز ئىزەك)، پىدەچەت ئەمۇ وەلامەي زىرەك پەندەكە پىشەنەن بىت و پىي گوتەبەت (ئەمۇ ەمرز و ئەمۇ گەز) دۇنيابووە لەخۇي و ئەمۇ نىشانداوہ تاقىم بىكەمۇ و دەتوانم لەگەلتە ئەمۇ گۇرانىە بخوئەم، تۇ بەنازەرى و مەنىش بە زمانە شىرەنەكەي كوردى. خانمى زەرگەرى: نمونەيەكم بۇ بلى !

حەسەن زىرەك يەك دوو بەندى بۇ دەلئەت و سەر بەندەكەي دەكاتەمۇ ئازەرى، خانم زەرگەرى: تۇ كىي ؟

حەسەن زىرەك: حەسەن زىرەك

خانمى زەرگەرى زورى رەز و حورمەت دەگەرت و لەگەل خۇي دەبەتە سەر سەكۇ ئاھەنگ و تىر و تەسەل ئاھەنگەكە بە ئازەرى و كوردى دەلئەن.

كه خەلكەكە دەزانن ئەو كوردە حەسەن زىرەكە، ھىندەى دىكە چەپلەرىزان دەكرىن، پاش يەك دوو رۆژ ئەو گۆرانىيە دەكرىتە قەوانى گرامافون و بە تەواوى ئىراندا بۆلۆدەبىتەو، ئەو قەوانە يەكەك لە پىرفروشتىر كاركەكانى ئەو دوو گۆرانىيىزە بوو. ھونەرمەند حەسەن زىرەك چەشنىك بلىمەتى تىدا بوو.

چەند پرسىارىك..

چەند پرسىارىك لە بارەى پىكەو گۆرانى گوتنى زىرەك و فاتىمە؟! ھەوالى ئەو گۆرانىيەى كە – گوايە – زىرەك و فاتىمە زمرگەرى پىكەو گوتوويانە! بۆچى لە ھىچ مېديا و رۆژنامەيەكى ئەو ومختە دواترىش بۆلۆ نەكراوتەو بۆ ئەوەى كەسەىك لەو بەرىزانەى كە باسى ئەم چىرۆكە دەكات، ھىما بۆ سەر چاوەيەك بكات؟! لە كاتىك دا ئەو ومختە ھىندە دوور نىيە؛ رادىو و تەلەفزيون و رۆژنامە و ىنە گرو قىديو ھەبوو زۆرىش بوو، لە ئاھەنگى وا دەشنى كەسانىك ھە بوو بىن كامىراى كەسى خويان ھە بوو بىت و وىنەى كەسەكان، بەتايىبەت ھونەرمەندەكان بگرن! بۆچى ھىچ شتىك لەوانە دەسناكەوئ؟! لە كاتىك دا ھەوالى گوتنى گۆرانى خانم ژالە لە خودى زىرەكەو دەخوينىنەو.

پرسىارەكان..

يەكەم: كەس نازانى ئەم رووداو لە چ رۆژىكەو لە چ مانگىك و چ سالىك بوو؟ دووم: ھىچ رۆژنامەيەك ئەم ھەوالەى بۆلۆ نەكردووتەو! سىيەم: ھىچ وىنەيەكى فۆتوگرافى زىرەك و فاتىمە پىكەو نىيە! چوارەم: ھىچ قىديو يەكى زىرەك و فاتىمە نىيە كە پىكەو گۆرانىيان گوتى! پىنجەم: كەس ناوى ئەو ھۆلە نازانى كە – گوايە – ئاھەنگەكەى تىدا گىردراو! شەشەم: لەو سەتان و ھەزارەى كە لە ھۆلە كە بوون كەسەىك چ كورد چ ئازمەرى و ترك چ فارس باسى ئەم رووداو ناكات!

ھەوتەم: ھەموو ئەوانەى كە باسى چىرۆكى حەسەن زىرەك و فاتىمە زمرگەرى دەكەن و كلىپى بۆ دەكەن كوردن، ھىچ تورك و ئازمەرى و فارسىكى تىدا نىيە! كەواتە چىرۆكەكە بە تەنيا خەيالى كورد دروستى كردووە!

ھەشتەم: ئەو حەسەن زىرەك خۆى دەلى سالى ۱۹۵۹ لە تەمورىز ئەم گۆرانىيەم لە گەل ژالە تۆماركرد، ئەى ئەوەى فاتىمە زمرگەرى و حەسەن زىرەك چ سالىك تۆمار كراو؟ كەس باسى نەكردووە!! ئەم پرسىارانە كە وەلامەكانىيان دەسناكەون.. ئەو دەسەلمىن كە چىرۆكى گۆرانى گوتنى ھونەرمەند حەسەن زىرەك و ھونەرمەند فاتىمە زمرگەرى، چىرۆكىكى خەيالى و دروستكراو!!

چەند راستىيەك..

چەند راستىيەك لە رووداوى راستەقىنەى پىكەو گۆرانى گوتنى خاتو ژالەو حەسەن زىرەك دا.. يەكەم: گۆرانىيەكە لەسالى ۱۹۵۹ دا گوتراو. دووم: شوينە كە شارى تەبرىز بوو. سىيەم: شوينى تۆماركردنى گۆرانىيەكە شوينى نەوارفروشى بوو بەناوى (ئاواز) و خاوەنەكەى ناوى فەرمىدون بوو.

چوارەم: فەرمىدون بە عودى خۆى مۇسقىاى بۆ گۆرانىيەكە لىداو. پىنجەم: ھونەرمەندە كچە كە خاتو (ژالە) ى كاركەس بوو و يەكەمىن جار بوو گۆرانى تۆمار بكات، بەتايىبەت لەگەل كەسەىكى وەك زىرەك دا.

شەشەم : حەسەن زىرەك خۆى باسى چۆنىيەتى تۆمار كوردنى ئەم گۆرانىيە دەكات .
هەوتەم : زىرەك خۆى باسى چۆنىيەتى ئاواز دانان و چۆنىيەتى دروستبەونى گۆرانىيەكە دەكات .
هەشتەم : زىرەك خۆى دلخۆشى خۆى دەردەبەرى كە لەگەل ژالە پىكەمە بە كوردى و توركى گۆرانىيەكى سەركەوتوويان گوتووه .

نۆيەم : لە سايتى (hos.fun70) لە باسى گۆرانى (بەردە بەردە) نووسراوه ئەم گۆرانىيە حەسەن زىرەك لە رادىيوى تاران لە گەل (فاتىمە زەرگەرى) گوتوويەتى ، لە كاتىك دا تەواى گۆرانىيەكە كوردىيە !! ليرە چىرۆكىكى تر بۆ حەسەن زىرەك و فاتىمە زەرگەرى دروستكراوه ؟! بە داخەو هيندەى من ئاگادار بىم تا ئىستا هېچ كەسنىك لەوانەى لە رادىيوى تاران بوون و ئاگادارن ، باسى كارىكى ئاويان نەكردووه ؟!
دەيەم : ژالە خانم هيندەى من بزانم ، چ لە پىش ئەم گۆرانىيە چ لە دواى ئەو گۆرانىيەى لە گەل زىرەك پىكەمە گوتوويانە هېچ گۆرانىيەكى ترى بلاو نە بووتەتەو ! بە داخەو لەم گۆرانىيەش دا – بى دكتور دەواو دەرمان – ژالە خانم ناوى نەهاتووهو بەراى من هەر ئەو ناو نە هاتنەش رىگای بۆ هونەرمەندىكى ناودارى وەك فاتىمە زەرگەرى خوش كردووه ، وا بە ئاسانى لە چىرۆكىكى هەلبەستراو جىگای هونەرمەند ژالە بگريتەو .

ياز دەهەم : گومانىكم بۆ ئەو دەچىت ! كە فاتىمە زەرگەرى هەمان خاتوو ژالە بىت ، پاش ئەوەى لەگەل زىرەك گۆرانىيەكەى تۆمار كردووه و سەركەوتو بووه ، چوو بىتە رادىيوى تەوريزو لەوى بوو بىت بە گۆرانىيىزى رادىيوى تەلفىزىونى تەوريز !!؟ زۆر بەدواى ژيانى فاتىمە زەرگەرى دا گەرام .. بەداخەو هېچم دەسنەكەوت .

شەكر دەنەوەى هەردوو چىرۆك پىكەمە ..

چىرۆكى خاتوو ژالە كە هونەرمەند حەسەن زىرەك بۆ ميرزا كەرىمى گىراوتەو ، چىرۆكىكى راستەقىنەى گومان هەلناگرى ؛ چۆن زىرەك زۆر چىرۆكى ترى ژيانى خۆى بۆ ميرزا كەرىمى گىراوتەو ئەویش بلاوى كردوونەتەو ، لە چىرۆكە كەدا – هۆ – شوين – و – كات – و – كەسەكان – و – چۆنىيەتى تۆمار كردن – ى گۆرانىيەكە بە جوانى باسكراوه .

لە چىرۆكى فاتىمە زەرگەرى دا لەویش چىرۆكەكە لە گەل كەسايەتى و ژيانى زىرەك گونجىندراوه ، كە ئەو دەستەو رستى و لىهاتوويى زىرەك هونەرىكى بەردەوامى زىرەكەو زۆر جار كەسانى نزيك لە زىرەك باسيان كردووه ، بۆ نمووه هونەرمەندى گەورەو مۆسقىا ژەنى ناودار (موحەبەى ميرزاده) زۆر جار گىراوتەو كە لەگەل هونەرمەند حەسەن زىرەك پرۆفەى گۆرانىيەكيان كردووه ؛ كە چوونەتە نيو ستۆديۆ بۆ تۆمار كردن ، زىرەك داواى لە موحەبەا كردووه ، گۆرانىيەكى تازەى بە شىعر و ئاوازموه بۆ هاتووه ، پيوستە ئەو گۆرانىيە تازەى تۆمار بكەن ، موحەبەا دەلى بە ناچارى بە قسەى زىرەكمان دەكرد ، دواچار زۆر سەركەوتووش دەبووين ! هەروەها مامۆستا (هەژارى موكريانى) نووسەرى ناودارى كورد دەگريتەو ، كە من ئەمەم لە زارى نووسەرى گەورەى كورد مامۆستا (محەمەدى رەمەزانى) بىستوتەو ، هەژار فەرموويەتى : (لە بەغدا بووم و ستۆديۆ وىنە گرتم هەبوو ، دەفتەرىكى گەورەم بە تايبەت بۆ زىرەك كەرى بوو ، كە زۆر جار دەهات شىعر و گۆرانىيەكانم بۆ دەنووسىهوه ، جارى وا هەبوو زىرەك بە يەكجار دە پازدە گۆرانى و ئاوازی دە هينا !) ئەمە دەمى دەخات كە زىرەك لە دەم و دەست گوتتى گۆرانىدا بى وىنە بووه ! زۆر بەى گۆرانىيەكانىشى هەر بەو دەم و دەستە گوتووه ؛ هەر بۆيە زوو گوتتى – ئەگەر گوتبىتى !!- زىرەك لە گەل فاتىمە زەرگەرى كارىك نە لە تواناى زىرەك بە دوور بىت ، بەلام ، بى بەلگەى ئەم پرووداوه وەكو پىشتەر پرسىارمان لە بارموه كرد ، وامان لىدەكات و كە زەنمان بۆ ئەو بچى چىرۆكى ژالەى كچە تورك و كارەكەرى مألان ، بە گۆرانكارىيەو دراوتە پال فاتىمە زەرگەرى ! بە گريمانىيەك . ئەگەر رىكەوتى لە سىنارىيەكى ئاوها زىرەك و فاتىمە زەرگەرى گۆرانىيان پىكەمە گوتى ؟ ناكرى ئەو گۆرانىيە

گولدر مانی گولدر یان بی دکتور دمواد دهرمان بیت ! چون ئهوتته زیرهک خوی دملی ئه گورانیهمان له گهل خاتوو ژاله پیکهوه تومار کرد و سه رکهوتنیکی گهوره بوو ئهوکاته بو ئیمه و بوو به گورانی سال !

پرسیارنیکیش سهبارت به خاتوو ژاله ئهومیه ، ئهی بۆچی ئهویش هیچ وینهیهکی له بهردهست نیه ؟! له کاتیکدا ئه شوینهی گورانیهکهی تیدا تومار کراوه خوی تومارگا بووه ، ئه جیگایهش که گورانی تیدا تومار کرابی ، دهکری که کامیرای به ههردوو جۆریهوه تیدا هه بوو بیت و دوور نیه وینهشیان گیرابیت ، چ له کاتی گورانی گوتندا چ وینهی یادگاری ؟! من بو ئهوه دهچم که ئه خاتوونه بهریزه کچه چون ههژاریکی کارکه بووه له مالان ! که دهکری هوی بلاو نه بوو نهوهی وینه ناوهکهی ئهمه بیت و به گونجاویان نهزانیبی که وینهی ژاله خانم بلاو بکهنهوه ، وهک ئهوهبی زیرهک ناوی ئه ژانهی بلاو نهکردووته که نامهی ئاگراوی بو نووسیوو ، کهجی دواتر که زیرهک دهبینی رای دهگوری و بهساردی پیشوازی لیدهکات ؟! ههروه ها .. نایا (ژاله)ش ناوی راستهقینهی ئهه کچه بوو ؛ یان ئهه ناویکی خوازاوه ؟! بهداخهوه له تومارکردن و بلاو بوونهوی گورانیهکهمش ناوی ژالهی هونهرمهند نههاتوو و تا نیستاش وینهیهکی لهگهل زیرهک بلاو نهکراوتهوه !!

له کوتایی دا له ئهجامی پرسیارو شیکردنهوهکان بۆمان دهرکهوت ، که تومارکردنی گورانی بی دکتور دمواد دهرمان – گولدر مانی گولدر – له لایهن زیرهک و ژاله راستیهکی گۆمان ههلهنگره و چیرۆکی فاتیمه زهرگهریش چیرۆکی ههلبهستراوه و هیچ وینهی فیدیۆ و ههوالیکی راست پشتگیری ناکات و وهک ئهوهی زیرهک باسی ژاله دهکات ، له هیچ جیگایهک باسی فاتیمه زهرگهری نهکردوو !!

دوا جار به پنیستی دهرمان .. تکا له برا رۆژه لاتیهکانم بکهه ، که ئهگهر هه ههوالیک له خاتوو (ژاله) وه دهرمانن بلاوی بکهنهوه ، چون حهیفه هونهرمهندیکی ئاوا دهنگخوش ناو بزر بیت و کهم نهیناسی ؟!

من لام وایه ئهگهر بهریزیک سۆراگی (ستودیۆی ئاوا) بکات و به دواي خاونهکهی که ناوی (فهرهاد) ه هونهرمهند بووه بگهرین ، له شاری تهوڕیز ! دوور نیه وینهی ژالهی زیرکی لهوی دهمسکوی ، بهچاکی دهرمان ئه بهریزانهی کلیبی گورانی (بی دکتور دمواد دهرمان) یان به ناوی زیرهک و فاتیمه زهرگهری بلاوکردووتهوه ، ئه کلیپانه بگۆرن و ناوی (ژاله خانم) ی بخره سهر .

وینهکان :-

- ۱- وینهی فاتیمه زهرگهری
- ۲- وینهی ههسهن زیرهک
- ۳- چهند وینهیهکی ئه کلیپانهی چهندان کهم به شیوازی جیا جیا بو گورانی بی دکتور دمواد دهرمانیان دروست کردوو .

